

हिंदुस्तान Hindustān

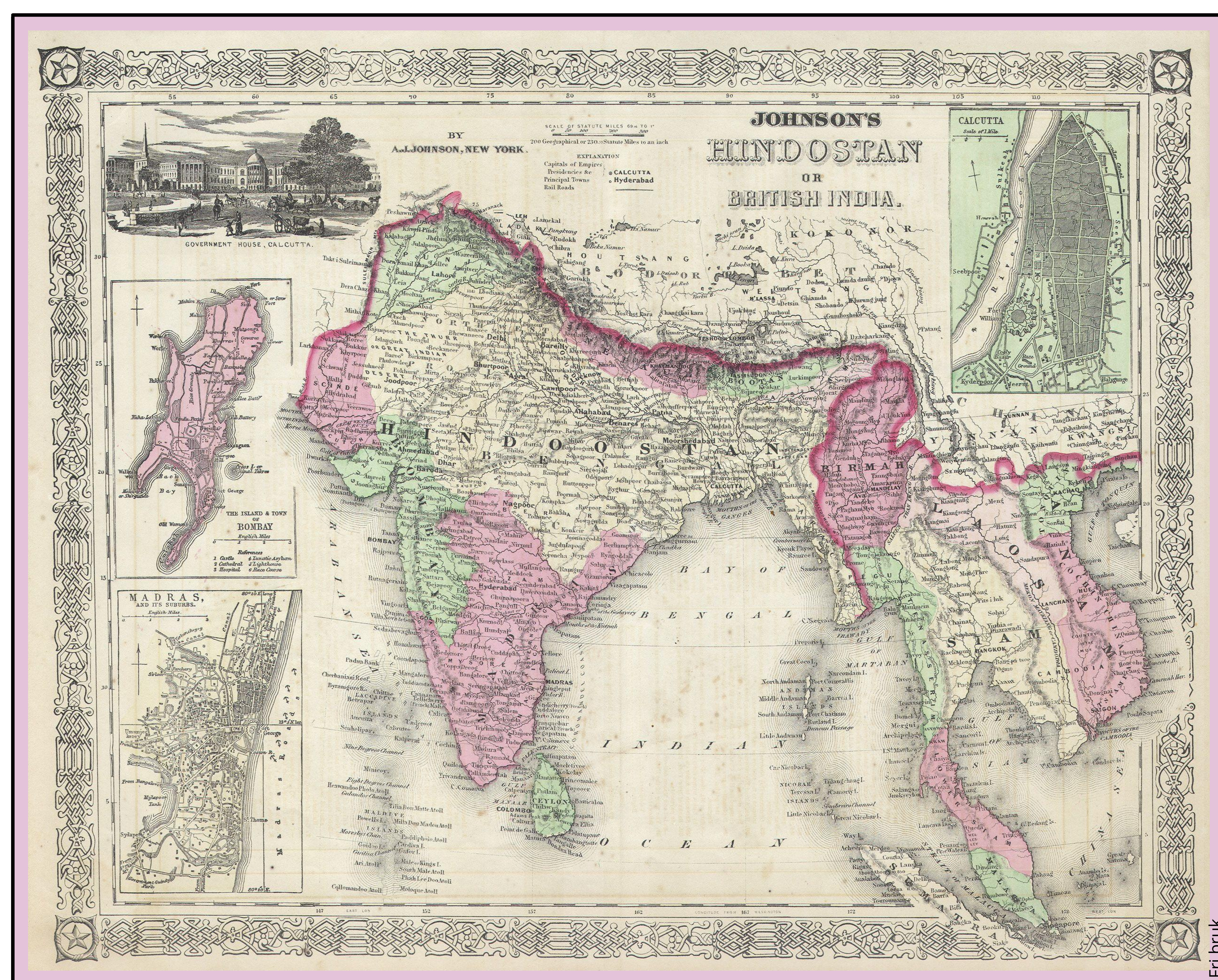
'Hindustan'

HINDI

Opprinnelse

Uttrykket *Hindustān* symboliserer i et nøtteskall de permanent svingende oppfatningene erobrere, kolonialister og innvandrere har hatt av India og dets folk. Betegnelsen er opprinnelig et såkalt «eksonym» lånt fra mellompersisk *hindūstān* 'India', 'Nord-India', 'det indiske subkontinent', 'Hinduenes land' med det persiske suffikset *-stān* 'bosted'. I dag er det en uformell betegnelse for Republikken India i tillegg til de to offisielle begrepene *Bhārat* (sanskrit) og *India* (engelsk).

Et **eksonym** er et navn på et geografisk sted, en gruppe mennesker, enkeltpersoner eller språk/dialekt, som bare brukes *utenfor* det bestemte stedet, gruppen eller det språklige samfunnet.

Britenes *Hindostan* ble delt inn i britisk-styrte territorier (noen ganger referert til som *India*) og territoriene styrt av innfødte herskere. Britisk kart fra 1864, som også viser byene Kolkata (Calcutta), Madras og Bombay, og Government House and Treasury i Kolkata.

जयहिन्द *Jai Hind*

Dette er et slagord som i utgangspunktet betyr 'seier til India'. Det er en såkalt «hybridforbindelse» hvor det første ordet er sanskrit जय *jaya*, som betyr 'seier'. Det ble myntet og brukt under Indias uavhengighetsbevegelse fra britisk styre, men fortsetter å bli brukt til i dag som en vanlig form når Indias politiske ledelse hilser folket. Den kom også til å bli brukt som en hilsen blant den indiske hærens personell og av staben i Air India før passasjerene steg av flyet.

Frimerket viser datoen 15. august 1947, som er Indias uavhengighetsdag. Frimerket har også innskriften *Jai Hind* øverst i høyre hjørne, skrevet med skriftsystemet for hindi, *devanagari*.

Hind / Hindū / Hindustān

De persiske ordene *hind* 'India', 'Nord-India' og *hindū* 'en inder', 'en hindu' er av indo-iransk opprinnelse og har en slektning i sanskrit *sindhu* 'Indus-elven'. Akamenide-keiseren Dareios I erobret Indus-dalen i cirka 516 f.Kr. og kalte sin nye provins *hinduš*.

Det persiske begrepet *hind* ble tilpasset på arabisk som *Al-Hind* for det indiske subkontinentet, for eksempel i teksten *Tarikh Al-Hind* 'Indias historie' fra 1100-tallet. For de daværende araberne strakte *Al Hind* seg fra det vestlige Balutsjistan til den indonesiske øygruppen.

Noen ganger ble *hind* brukt for landene øst for Indus og *sind* for dem i vest, andre ganger ble begge ordene brukt som synonymer. *Hindustān* kunne bli brukt for hele subkontinentet, eller bare for det området som var okkupert av en erobrere. For eksempel, etter at Delhi-sultanatet (1206–1526) ble opprettet, ble Nord-India, spesielt slettelandet ved Ganges-elven og Punjab, kalt *Hindustan*. Mongol-keiserne (1526–1857) kalte landene de kontrollerte, *Hindustan*. Etter hvert som imperiet utvidet seg, gjorde også *Hindustan* det.

Et «ekte» *hindustān*?

Den siste Gorkhali-kongen og første monarken i Nepal, Prithvi Narayan Shah (1723–1775), kalte det nylig forente kongeriket Nepal *asal hindustān* 'det ekte Hindustan' på grunn av at Nord-India ble styrt av de islamske mongol-herskerne. Han omtalte også Nord-India som *Mughlān* 'Mongol-land'.

Skann eller trykk på QR-koden for å lytte til den populære foxtrotten *Hindustan* fra 1918, med det amerikanske bandet Joseph Smith's Orchestra.

Claus Peter Zoller, Institutt for kulturstudier og orientalske språk, UiO

Ordfestivalen

UNIVERSITETET I OSLO